

Київський університет імені Бориса Грінченка

Інститут філології

кафедра германської філології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
Жильцов О.Б.
« 01 » « 09 » 2021р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Лексикологія (німецька мова)

для студентів

спеціальності	<u>035 Філологія</u>
освітнього рівня	<u>першого (бакалаврського) рівня вищої освіти</u>
освітньої програми	<u>035.04.02 Мова і література (німецька)</u>
спеціалізації	<u>035.04 Германські мови і літератури</u> <u>(переклад включно)</u>

Київ – 2021

Розробники:

Шапочкіна Ольга Володимирівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри германської філології Інституту філології Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладачі:

Шапочкіна Ольга Володимирівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри германської філології Інституту філології Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри германської філології _____

Протокол від 29. 08. 2019р. № 1

Завідувач кафедри *І.Р. Буніятова* (І.Р. Буніятова)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої професійної програми (керівником проектної групи) 035.04.02 Мова і література (німецька)
(назва освітньої програми)

29. 08. 2019 р.

Гарант освітньої професійної програми

(керівник проектної групи) *О.В. Шапочкіна* (О.В. Шапочкіна)

Робочу програму перевірено

10. 09. 2019 р.

Заступник директора *Л.І. Заяць* (Л.І. Заяць)

Пролонговано

на 2020/2021 н.р. *Л.І. Заяць* (Л.І. Заяць), «31» 08 2020 р., протокол № 1

на 2021/2022 н.р. *Л.І. Заяць* (Л.І. Заяць), «26» 08 2021 р., протокол № 1

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» ____ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» ____ 20__ р., протокол №__

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисциплін за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	німецька	
Загальний обсяг кредитів/годин	4/120	
Курс	3	
Семестр	6	
Кількість змістових модулів з розподілом:	2	
Обсяг кредитів	4	
Обсяг годин, в тому числі:	120	
Аудиторні	56	
Модульний контроль	8	
Семестровий контроль	30	
Самостійна робота	26	
Форма семестрового контролю	екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

- **Мета:** ознайомити студентів із словниковим фондом німецької мови у діахронічному та синхронічному аспектах; з лексикологією та фразеологією німецької мови як сукупністю слів, словотворчих елементів, фразеологічних моделей; надати можливість вивчення словникового фонду мови з точки зору структури та семантики.

Завдання курсу:

Курс передбачає розвивати у студентів загальні та фахові компетентності спеціальності, а саме:

- здатність спілкуватися іноземною мовою у професійній діяльності, опрацювати фахову літературу іноземною мовою;
- здатність до критичного мислення й ціннісно-світоглядної реалізації особистості;
- уміння застосовувати отримані теоретичні знання у практичних ситуаціях;
- здатність учитися впродовж життя й оволодівати сучасними знаннями, уміння ефективно планувати й розподіляти свій час;
- здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел;

- філологічна компетентність: здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах, володіння методами наукового аналізу і структурування мовного й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів;
- здатність планувати, організовувати, здійснювати і презентувати прикладне дослідження в галузі німецької філології;
- володіння лексичними, мовними знаннями і навичками; знання основних етапів історії мови, системи форм слова, словотворчої структури і можливості сполучення, способів словотвору, лексичної полісемії, лексичної антонімії, лексико-семантичних полів тощо;
- володіння граматичними мовними знаннями і навичками, знання граматичних категорій, форм і функцій слів, володіння відповідними граматичними структурами;
- володіння орфографічними мовними знаннями, знання правил орфографії і їх адекватне використання;
- здатність викладати свою думку відповідно до сформульованих питань з дотриманням параметрів комунікативно-стилістичної доцільності та мовної правильності;
- володіння експресивними, емоційними, логічними засобами мови та здатність спрямовувати їх для досягнення запланованого прагматичного результату.

Діяльність студентів у Центрах компетентностей

Практичні навички:

- вивчення студентами словникового фонду мови в культурологічному аспекті; усвідомлення студентами суті мовних явищ іншої системи мови; вміння працювати з науковою літературою, вміння обробляти фактичний матеріал, тощо;
- розвиток та удосконалення навичок практичного використання словникового та фразеологічного складу мови;
- вміння робити лексичний аналіз тексту (виявлення та розпізнавання словотворчих моделей німецької мови, семантичний аналіз словникового фонду мови);
- знати сутність та зміст категорій лексикології німецької мови, їх типологію, класифікацію, сфери вживання;
- вміти вільно орієнтуватися у термінології з курсу; швидко наводити приклади; осмислено здійснювати переклад запропонованих термінів, тез; відмінювати граматичні категорії;
- володіти сукупністю сучасних підходів до процесу ефективної комунікативної діяльності, використовуючи лексико-семантичні та стилістичні вимоги до норми сучасної німецької мови;
- осмислювати мовний матеріал з точки зору теоретично-мовних явищ і текстових явищ;

- вживати теоретичні положення семантики і лексикології при усній і письмовій комунікації;
- відібрати мовні засоби із урахуванням структурних, семантичних і лексикологічних особливостей;
- вміти правильно будувати мовленнєве повідомлення у залежності від структури і семантики вихідного тексту;
- вміти правильно реалізувати мовні норми в різних видах мовленнєвої діяльності, в різних комунікативних ситуаціях;
- вміло використовувати семантичні і лексикологічні особливості мовних одиниць при їх функціонуванні.

Види робіт:

лекції; практичні заняття; самостійна робота; критичне та аналітичне читання наукової та фахової літератури; здійснення індивідуальної навчально-дослідної діяльності на основі інтернет-джерел та конспектів; індивідуальні та групові консультації із викладачами; дистанційна освіта з опорою на електронні навчальні курси; студентська проектна діяльність; гурткова робота; участь у дискусіях, дебатах тощо.

Які практичні компетентності здобувають:

–філологічна компетентність: здатність вільно орієнтуватися в різних лексикологічних напрямках і школах, володіння методами наукового аналізу і структурування мовного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів;

–проектна компетентність: здатність планувати, організовувати, здійснювати і презентувати прикладне дослідження в галузі лексикології німецької мови;

–науково-дослідна компетентність: здатність планувати, організовувати і здійснювати теоретичне наукове дослідження та ефективно презентувати його результати, беручи участь у різних формах наукової комунікації (конференції, круглі столи, дискусії, наукові публікації) у межах дисципліни;

–фонетична мовна компетентність: володіння сформованими фонетичними навичками, нормативною вимовою, інтонаційними моделями німецької мови;

–лексична мовна компетентність: володіння термінологічним апаратом у межах курсу, лексичними, мовними знаннями і навичками; знання семантики, системи форм слова, словотворчої структури і можливості сполучення, способів словотвору, лексичної полісемії, лексичної антонімії, лексико-семантичних полів, особливостей фразеології;

–граматична мовна компетентність: володіння граматичними мовними знаннями і навичками, знання граматичних категорій, форм і функцій слів, володіння відповідними граматичними структурами німецької мови на різних етапах її розвитку;

–орфографічна мовна компетентність: володіння орфографічними мовними знаннями німецької мови, знання правил орфографії і їх адекватне використання.

–усна мовленнєва компетентність: знання дефініцій, тематичної лексики, засобів вираження структурної організації тексту та лексичних засобів вираження комунікативної інтенції; уміння вести доповідь, діалог;; здатність викладати свою думку відповідно до тематичних запитань з курсу з дотриманням параметрів комунікативно-стилістичної доцільності та мовної правильності; володіння експресивними, емоційними, логічними засобами німецької мови та здатність спрямовувати їх для досягнення запланованого прагматичного результату;

–писемна мовленнєва компетентність: здатність викладати свою думку відповідно до певних типів тексту з дотриманням параметрів комунікативно-стилістичної доцільності та мовної правильності;

–мовленнєва компетентність читання: розуміння прочитаного, аналіз і синтез отриманої інформації; уміння виокремлювати головну і другорядну інформацію; здатність викладати свою думку відповідно до певних типів прочитаного тексту з дотриманням параметрів комунікативно-стилістичної доцільності та мовної правильності;

–перекладацька компетентність: володіння термінологічними, лексичними, синтаксичними та морфологічними нормами німецької мови та уміння її застосовувати у процесі різних видів перекладу літературних пам'яток німецької мови на різних етапах генези;

–літературознавча (глибокі знання та розуміння в галузі літературознавства): знання про основні тенденції історичного розвитку і своєрідність мовно-літературного процесу, зміст естетичних теорій, методів, напрямів, стилів і жанрів літератури, історії зарубіжної літератури, епосу, фольклору;

–літературознавчо-критична: здатність осмислювати мистецтво слова як систему систем, розуміти еволюційний шлях розвитку літератури Німеччини.

3. Результати навчання за дисципліною

На кінець проходження курсу передбачено такі результати навчання, а саме:

- знання та розуміння новітніх лінгвістичних і літературознавчих теорій та їх інтерпретацій;
- знання та розуміння основних лексичних, фразеологічних, фонетичних, словотворчих, морфологічних та синтаксичних норм сучасної німецької мови;

- уміння застосовувати мовні знання на всіх рівнях сучасної німецької літературної мови з дотриманням історичних, стилістичних, лексичних, орфоепічних та граматичних норм та застосування мовленнєвих умінь у педагогічній практиці;
- вільне володіння німецькою мовою для здійснення професійної комунікації і міжособистісного спілкування;
- оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					Самостійна робота
		Лекції	Семинари	Практичні	МК	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1. Lexikologie und ihre Ausgangskategorien. Лексикологія та її базові категорії.							
Тема 1. Слово як мовне позначення. Значення слів. <i>с/р Укладання термінологічного глосарію до теми</i> <i>Підготовка до практичних занять</i>	7	2		3			2
Тема 2. Парадигматичні та синтагматичні відношення у лексико-семантичній системі. <i>с/р Укладання термінологічного глосарію до теми</i> <i>Підготовка до практичних занять</i>	9	2		3	2		2
Тема 3. Семантична деривація. <i>с/р Укладання термінологічного глосарію до теми</i> <i>Підготовка до практичних занять</i>	7	2		3			2
Тема 4. Архаїзми та неологізми у німецькій мові. <i>с/р Укладання термінологічного глосарію до теми</i> <i>Підготовка до практичних занять</i>	7	2		3			2

Тема 5. Запозичення. Словотворення. <i>с/р Укладання термінологічного глосарію до теми</i> <i>Підготовка до практичних занять</i>	6	1		3			2
Тема 6. Словоскладання. <i>с/р Укладання термінологічного глосарію до теми</i> <i>Підготовка до практичних занять</i>	9	1		3	2		3
Разом	45	10		18	4		13
Змістовий модуль 2. Fließzustand und Ausbau des Wortschatzes. Розвиток та творення словникового запасу.							
Тема 7. Соціальна та територіальна стратифікація словникового запасу. <i>с/р Укладання термінологічного глосарію до теми</i> <i>Підготовка до практичних занять</i>	7	2		3			2
Тема 8. Фразеологія. Лексикографія. <i>с/р Укладання термінологічного глосарію до теми</i> <i>Підготовка до практичних занять</i>	7	2		3			2
Тема 9. Сучасні тенденції розвитку лексикології німецької мови. <i>с/р Укладання термінологічного глосарію до теми</i> <i>Підготовка до практичних занять</i>	9	2		3	2		2
Тема 10. Сучасні тенденції розвитку лексикології німецької мови. <i>с/р Укладання термінологічного глосарію до теми</i> <i>Підготовка до практичних занять</i>	7	2		3			2
Тема 11. Проект «Ідіоми» <i>с/р Укладання термінологічного глосарію до теми</i> <i>Підготовка до практичних занять</i>	6	1		3			2
Тема 12. Проект «Ідіоми» <i>с/р Укладання термінологічного глосарію до теми</i> <i>Підготовка до практичних занять</i>	9	1		3	2		3
Разом	45	10		18	4		13

Семестровий контроль	30						
Усього	120	20		36	8		26

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Lexikologie und ihre Ausgangskategorien.

Лексикологія та її базові категорії.

Thema 1. Das Wort als sprachliches Zeichen. Die Wortbedeutung. Слово як одиниця мови. Значення слова.

- Lexikologie als Wissenschaft. Лексикологія як наука.
- Das Wort als Grundeinheit der Sprache. Слово як одиниця мови.
- Grundsätzliches zum Wort als sprachliches Zeichen. Слово як мовне позначення.
- Wortdefinition. Проблема визначення слова.
- Funktionen des Wortes. Функції слова.
- Wesensmerkmale des Wortes. Сутнісні ознаки слів.
- Arten der Wörter. Види слів.
- Bedeutung des Wortes. Значення слова.
- Die Motiviertheit der Wortbedeutung. Мотивоване значення слів.
- Typen der Wortbedeutung. Типологія значення слів.
- Sem- oder Komponentenanalyse der Wortbedeutung. Семантичний та компонентний аналіз значення слова.
- Polysemie und Homonymie. Полісемія та омонімія.

Thema 2. Paradigmatische und syntagmatische Beziehungen im lexisch-semantic System. Парадигматичні та синтагматичні відношення у лексично-семантичній системі мови.

- Paradigmatische Beziehungen im LSS. Парадигматичні відношення у лексично-семантичній системі німецької мови.
- Bedeutungsähnlichkeit/Bedeutungsgleichheit. Схожість та однотипність значення слова.
- Bedeutungsgegensatz. Протилежні за значенням слова.
- Bedeutungsüberordnung und –unterordnung. Значення в ієрархії.
- Semantische Felder. Семантичні поля.
- Syntagmatische Bedeutungsbeziehungen der lexikalischen Einheiten. Синтагматичні відношення лексичних єдностей.

Thema 3. Bedeutungswandel (semantische Derivation). Семантична деривація.

- Ursachen des Bedeutungswandels. Підґрунтя зміни значення слова.

- Die Arten des Bedeutungswandels. Види зміни значення слова.
- Bedeutungserweiterung und Bedeutungsverengung. Розширення та звуження значення слова.
- Metaphorische Übertragung der Namensbezeichnung. Метафоризація власних назв.
- Metonymie. Метонімія.
- Wertsteigerung und Wertminderung der Bedeutung. Збільшення та зменшення значення слова.
- Euphemismus. Евфемізм.
- Übertragung der Wortbedeutung (Hyperbel). Гіпербола.
- Litotes. Літота.

Thema4. Archaismen und Neologismen. Архаїзми та неологізми.

- Archaismen. Архаїзми.
- Semantische Archaismen. Семантичні архаїзми.
- Historismen. Історизми.
- Formarchaismen. Формотворчі архаїзми.
- Bedeutungsarchaismen. Значеннєві архаїзми.
- Neologismen. Неологізми.

Змістовий модуль 2. Fließzustand und Ausbau des Wortschatzes. Розвиток та творення словникового запасу.

Thema5. Entlehnung. Запозичення.

- Art und Form der Entlehnung. Види та форми запозичень.
- Assimilation der entlehnten Wörter. Асиміляція запозичених слів.
- Linguistische Ursachen der Entlehnung. Лінгвістичне підґрунтя запозичень.
- Sozial-historische Ursachen der Entlehnung. Соціально-історичні підґрунтя запозичень.
- Klassifikation der entlehnten Wörter . Класифікація запозичень.
- Purismus. Пуризм.

Thema6. Wortbildung. Словотвір.

- Grundbegriffe der Wortbildung . Основні категорії словотвору.
- Ableitung (Derivation). Деривація.
- Suffigierung. Суфіксація.
- Präfigierung. Префіксація.
- Präfixal-suffixale Ableitung. Префіксально-суфіксальна афіксація.

- Affixlose Ableitung (implizite Ableitung). Імплицитна афіксація.
- Zusammensetzung (Komposita). Явище основоскладання.
- Determinative Komposita. Детерміновані складні іменники.
- Nichtdeterminative Komposita. Не детерміновані складні іменники.
- Zusammenrückungen. Ускладнені слова.
- Zusammenbildungen. Складні слова.
- Abkürzungen. Скорочення.
- WBK mit Halbaffixen und frequenten Komponenten. Словотворчі конструкції та фреквентні компоненти.
- Wortbildungskonstruktionen als Okkasionalismen. Словотворчі конструкції - оказіоналізми.

Thema 7. Die soziale und territoriale Stratifikation des deutschen Wortschatzes. Соціальна та територіальна стратифікація словникового запасу.

- Soziale Stratifikation. Поняття соціальної стратифікації.
- Fachwortschätze. Професійний словниковий запас.
- Gruppenspezifische Wortschätze. Специфічний за груповим розподілом словникові мінімуми.
- Territoriale Schichtung des deutschen Wortschatzes. Територіальний розподіл німецького словникового складу.

Thema 8. Phraseologie. Lexikographie. Фразеологія. Лексикографія.

- Klassifikation von stehenden Wortverbindungen. Класифікація усталених словосполучень.
- Phraseologismen. Фразеологізми.
- Subklasse „phraseologische Einheiten“. Підклас «фразеологічні єдності».
- Subklasse „Festgeprägte Sätze“. Підклас «Усталені речення».
- Subklasse „Phraseologische Verbindungen“. Підклас «фразеологічні сполуки».
- Feste Wortkomplexe nicht phraseologischen Typs. Усталені словникові комплекси нефразеологічного типу.
- Phraseologisierte Verbindungen. Фразеологічні сполуки.
- Modellierete Bildungen. Модельовані утворення.
- Die festen analytischen Verbalverbindungen. Сталі аналітичні вербальні єдності.
- Typisiert grammatisch-stilistische Konstruktionen. Типізовані граматично-стилістичні конструкції.
- Lexikalische Einheiten. Лексичні єдності.
- Geflügelte Worte (Aphorismen und Zitate). Афоризми та цитати.
- Phraseologische Synonymie. Фразеологічна синонімія.

- GrundbegriffederLexikographie. Основні положення лексикографії.
- Typologie der Wörterbücher .Типологія словників.
- Wörterbücher.Словники.

Плани практичних занять

Практичні заняття 1-2.Das Wort als sprachliches Zeichen. Die Wortbedeutung.

1. Lexikologie als Wissenschaft.
2. Das Wort als Grundeinheit der Sprache.
3. Grundsätzliches zum Wort als sprachliches Zeichen.
4. Wortdefinition .
5. Funktionen des Wortes.
6. Wesensmerkmale des Wortes.
7. Arten der Wörter.
8. Bedeutung des Wortes.
9. Die Motiviertheit der Wortbedeutung.
10. Typen der Wortbedeutung.
11. Sem- oder Komponentenanalyse der Wortbedeutung.
12. Polysemie und Homonymie.

Література: основна -1 (с.4-14); 2 (с. 17-63) ; додаткова -1-3 .

Практичні заняття 3-4. Paradigmatische und syntagmatische Beziehungen im lexisch-semantic System.

1. Paradigmatische Beziehungen im LSS.
2. Bedeutungsähnlichkeit/Bedeutungsgleichheit.
3. Bedeutungsgegensatz.
4. Bedeutungsüberordnung und –unterordnung.
5. Semantische Felder.
6. Syntagmatische Bedeutungsbeziehungen der lexikalischen Einheiten.

Література: основна –1 (с.17-23); 2 (с.86-116) ; додаткова -1-3 .

Практичні заняття 5-6. Bedeutungswandel (semantische Derivation).Archaismen und Neologismen.

1. Ursachen des Bedeutungswandels.
2. Die Arten des Bedeutungswandels.
3. Bedeutungserweiterung und Bedeutungsverengung.
4. Metaphorische Übertragung der Namensbezeichnung.
5. Metonymie.
6. Wertsteigerung und Wertminderung der Bedeutung.
7. Euphemismus.
8. Übertragung der Wortbedeutung (Hyperbel).
9. Litotes.

10. Archaismen.
11. Semantische Archaismen.
12. Historismen.
13. Formarchaismen.
14. Bedeutungsarchaismen.
15. Neologismen.

Література: основна -1 (с.26-38); 2 (с.180-190) ; додаткова -1-3 .

Модуль 2. Fließzustand und Ausbau des Wortschatzes.

Практичні заняття 7-8. Entlehnung. Wortbildung.

1. Art und Form der Entlehnung.
2. Assimilation der entlehnten Wörter.
3. Linguistische Ursachen der Entlehnung.
4. Sozial-historische Ursachen der Entlehnung.
5. Klassifikation der entlehnten Wörter .
6. Purismus.
7. Grundbegriffe der Wortbildung .
8. Ableitung (Derivation).
9. Suffigierung.
10. Präfigierung.
11. Präfixal-suffixale Ableitung.
12. Affixlose Ableitung (implizite Ableitung).
13. Zusammensetzung (Komposita).
14. Determinative Komposita.
15. Nichtdeterminative Komposita.
16. Zusammenrückungen.
17. Zusammenbildungen.
18. Abkürzungen.
19. WBK mit Halbaffixen und frequenten Komponenten.
20. Wortbildungskonstruktionen als Okkasionalismen.

Література: основна -1 (с.40-62); 2 (с.190-215) ; додаткова - 1-3.

Практичні заняття 9-10. Die soziale und territoriale Stratifikation des deutschen Wortschatzes.

1. Soziale Stratifikation.
2. Fachwortschätze.
3. Gruppenspezifische Wortschätze.
4. Territoriale Schichtung des deutschen Wortschatzes.

Література: основна -1 (с.65-70); 2 (с.209-215) ; додаткова -1-3 .

Практичні заняття 11-12. Phraseologie.Lexikographie.

1. Klassifikation von stehenden Wortverbindungen.
2. Phraseologismen.
3. Subklasse „phraseologische Einheiten“.
4. Subklasse „Festgeprägte Sätze“.
5. Subklasse „Phraseologische Verbindungen“ .
6. Feste Wortkomplexe nicht phraseologischen Typs.
7. Phraseologisierte Verbindungen.
8. Modellierete Bildungen.
9. Die festen analytischen Verbalverbindungen.
10. Typisiert grammatisch-stilistische Konstruktionen.
11. Lexikalische Einheiten.
12. Geflügelte Worte (Aphorismen und Zitate).
13. Phraseologische Synonymie .
14. Grundbegriff der Lexikographie .
15. Typologie der Wörterbücher .
16. Wörterbücher.

Література: основна -1 (с.72-79); 2 (с.217-236) ; додаткова -1-3 .

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студента

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	10	10	10	10
Відвідування практичних занять	1	18	18	18	18
Робота на практичному занятті	10	18	180	18	180
Виконання завдань для самостійної роботи	5	12	60	12	60

Виконання модульної роботи	25	2	50	2	50
Виконання творчої роботи	15	1	15		
Разом	-	-	333	-	318
Максимальна кількість балів: 651					
Розрахунок коефіцієнта: 10.85					

6.2. Завдання для самостійної роботи студента та критерії її оцінювання

Студентам у межах курсу пропонується самостійно скласти **термінологічний глосарій** та вивчити його напам'ять. Кількість термінів до 300 слів.

Вимоги до термінологічного глосарію:

- терміни подавати у алфавітному порядку;
- розподілити терміни у відповідності із темами, що вивчаються;
- позначати артикль та множину іменників;
- зазначити переклад терміну українською мовою в дужках;
- тлумачення терміну зазначити німецькою мовою.

Карта самостійної роботи

№ з/п	Вид діяльності	Кількість годин
1	Вивчення термінологічного мінімуму та складання глосарію до лекцій	4
2	Вивчення термінологічного мінімуму та складання глосарію до лекцій	4
3	Вивчення термінологічного мінімуму та складання глосарію до лекцій	4
4.	Підготовка презентації глосарію з використанням смарт-дошки (обсяг презентації – 15-20 слайдів)	6

Разом 60 балів	18 год.
---------------------------	---------

Самостійна робота студентів також передбачає підготовку до практичних занять, а саме, вивчення теоретичного мінімуму за таким планом:

Тема 1

- Womit beschäftigt sich Lexikologie?
- Nennen Sie Teildisziplinen der Lexikologie und ihre Aufgaben.
- Nennen Sie sprachliche Einheiten.
- Definieren Sie das Wort.
- Begründen Sie die Schlüsselposition des Wortes im Sprachsystem.
- Nennen Sie Funktionen des Wortes, beschreiben Sie kurz jede Funktion.
- Erklären Sie Termini autosemantisch, synsemantisch, Lexem.
- Auf welche Weise sind verbunden der Begriff und das Wort?
- Woraus besteht das Wort als sprachliches Zeichen?
- Definieren Sie solche Termini, wie Semem und Sem.

Тема 2

- Was wird unter innerer Form und Motiviertheit des Wortes verstanden?
- Führen Sie einige Beispiele der Fehletymologie an.
- Welche Typen der Wortbedeutung kennen Sie?
- Beschreiben Sie folgende Typen der Wortbedeutung: Hauptbedeutung, Nebenbedeutung, signifikative, denotative, konnotative Bedeutung.
- Welche synonymischen Bezeichnungen haben Haupt- und Nebenbedeutung?
- Was wird unter der Semanalyse verstanden?
- Welche Arten der Seme kennen Sie?
- Was wird unter Polysemie verstanden?
- Was sind die Hauptwege der Polysemie?
- Definieren Sie Homonymie.
- Welche Arten von Homonymen kennen Sie?

Тема 3

- Was versteht man unter LSS?
- 2. Nennen Sie 5 Grundtypen der Bedeutungsbeziehungen im Wortschatz.
- 3. Definieren Sie Synonyme.
- 4. Welche Arten der Synonyme kennen Sie?
- 5. Nennen Sie die Hauptwege der Entstehung der Synonyme.
- 6. Führen Sie die Beispiele von territorialen Dubletten an.
- 7. Führen Sie ein Beispiel der synonymischen Reihe an.
- 8. Wodurch unterscheiden sich ideographische Synonyme von den absoluten Synonymen?
- 9. Definieren Sie Antonyme

Тема 4

- Nennen Sie Hauptarten der Bedeutungsgegensätze.
- Was wird unter Hyponym - Hyponym - Beziehungen verstanden?
- Was versteht man unter semantischen Feldern (Wortfeldern)?
- Worin bestehen syntagmatische Beziehungen?
- Auf welche Weise sind syntagmatische und paradigmatische Beziehungen verbunden?
- Definieren Sie Valenz der Wörter.

Тема 5

Definieren Sie den Terminus „Bedeutungswandel“.

Nennen Sie die Ursachen des Bedeutugswandels.

Welche parallele Bezeichnung für den Terminus „Bedeutungswandel“ ist Ihnen bekannt?

Zählen Sie die Arten des Bedeutungswandels auf.

Wodurch unterscheiden sich die logische und die psychologische Klassifikationen des Bedeutungswandels?

Was wird unter mataphorischer Übertragung verstanden?

Welche Arten von Metaphern kennen Sie?

Tema 6

Worin besteht die metonymische Übertragung?

Nennen Sie die Arten der metonymischen Namensübertragung.

Was versteht man unter Bedeutungserweiterung und –verengung?

Definieren Sie die Wertsteigerung und Wertminderung der Bedeutung.

Was wird unter dem Euphemismus verstanden?

Definieren Sie Hyperbel.

Was wird in der Linguistik als Litotes betrachtet?

Tema 7

Definieren Sie den Archaismus und nennen Sie seine Arten.

Was wird unter dem Historismus verstanden?

Was versteht man unter Formarchaismen?

Wodurch unterscheiden sich lautliche, wortbildende und morphologische Archaismen?

Was versteht man unter semantischen Archaismen?

Was wird unter Bedeutungsarchaismen verstanden?

Tema 8

Wodurch unterscheiden sich die semantischen Archaismen von den Bedeutungsarchaismen?

Definieren Sie den Neologismus und nennen Sie seine Arten.

Was wird unter dem Neuwort verstanden?

Was wird unter der Neuprägung verstanden?

Was kann man als Neubedeutung bezeichnen?

Wodurch unterscheiden sich Neuwort, Neuprägung und Neubedeutung voneinander?

Tema 9

Was wird unter Entlehnung verstanden?

Nennen Sie die Arten der Entlehnung.

Welche Formen der Entlehnung unterscheidet man?

Wodurch unterscheiden sich formale Entlehnungen von der Lehnprägung?

Welche Arten der Assimilation der entlehnten Wörter kennen Sie, was wird darunter verstanden?

Erklären Sie die linguistischen Ursachen der Entlehnung?

Nennen Sie die sozial-historischen Ursachen und führen Sie einige Beispiele an.

Aus welchen Sprachen wurden besonders viele Wörter entlehnt?

Welche Klassifikationen der entlehnten Lexik im Deutschen sind Ihnen bekannt?

Was wird unter dem Purismus verstanden?

Welche Perioden in der puristischen Tätigkeit in Deutschland unterscheidet man?

Nennen Sie die namhaftesten Puristen, führen Sie einige Beispiele der gelungenen Verdeutschungen an.

Tema 10

Was wird unter dem Terminus Phraseologie verstanden?

Welche Merkmale weisen die Phraseologismen auf?

Welche parallelen Termini gibt es zur Bezeichnung von Phraseologismen?

Wodurch unterscheiden sich feste Wortverbindungen von den freien?

Welche Klassen von Phraseologismen unterscheidet I. I. Černyšewa?

Was versteht man unter phraseologischen Einheiten, festgeprägten Sätzen, phraseologischen Verbindungen?

Was versteht man unter phraseologisierten Verbindungen, modellierten Bildungen, lexikalischen Einheiten?

Wodurch unterscheiden sich Sprichwörter von den sprichwörtlichen Satzredensarten?

Was wird unter geflügelten Worten verstanden?

Was bedeutet das Wort „Lexikographie“?

Womit befaßt sich Lexikographie?

Welche Verfahrensweisen der Lexikographie kennen Sie?

Nennen Sie Grundbegriffe der praktischen Lexikographie.

Welche Typen der Wörterbücher gibt es?

Welche Wörterbücher der deutschen Sprache kennen Sie?

Tema 11

Was wird unter dem Terminus „Wortbildung“ verstanden?

Nennen Sie Grundbegriffe der synchronen Wortbildung und erklären Sie diese Begriffe.

Welche Methoden der Wortbildungsanalyse kennen Sie?

Wodurch unterscheidet sich die Morphemanalyse von der UK-Analyse?

Wodurch unterscheiden sich lexikalische und grammatische Morpheme?

Was wird unter den „freien“ und „gebundenen“ Morphemen verstanden?

Welche Wortbildungsarten kennen Sie?

Welche Worttypen unterscheidet man im Deutschen?

Was wird unter impliziter und expliziter Ableitung verstanden?

Worin besteht Suffigierung?

Worin besteht Präffigierung?

Was bedeutet präfixal-suffixale Ableitung?

Nennen Sie die wichtigsten Suffixe und Präfixe verschiedener Wortarten.

Was wird unter dem Terminus „Konversion“ verstanden?

Worin besteht die Zusammensetzung?

Welche Arten der zusammengesetzten Wörter kennen Sie?

Was bedeutet eigentliche und uneigentliche Komposita?

Wodurch unterscheiden sich Zusammenrückungen von Zusammenbildungen?

Was wird unter Abkürzungen verstanden und welche Arten von Kurzwörtern gibt es?

Was versteht man unter Halbaffixen?

Was versteht man unter frequenten Komponenten?

Definieren Sie den Terminus „Okkasionalismus“?

Tema 12

Welche Erscheinungsformen des Deutschen gibt es?

Wodurch unterscheidet sich die Umgangssprache von der Mundart?

Welche Unterarten von Umgangssprache unterscheidet man?

Was wird unter Sonderwortschätzen verstanden?

Wodurch unterscheidet sich Standessprache von der Fachsprache?

Welche Abarten des Fachwortschatzes unterscheidet man?

Wodurch unterscheiden sich Professionalismen von den Termini?

Welche Funktionen üben Termini und Halbtermini aus?

Was wird unter gruppenspezifischen Wortschätzen verstanden?

Worin besteht die territoriale Schichtung des Wortschatzes?

Was wird unter den nationalen Varianten der deutschen Lexik verstanden?

Welche nationalen Varianten kennen Sie?

За кожную опрацьовану тему із поданого переліку студенту зараховується 5 балів. Загальна кількість балів за 12 тем становитиме 60 балів.

Зокрема програмою передбачено творчу роботу (підготовка реферату та його прилюдний захист з використанням смарт-дошки, обсяг презентації – 10-15 слайдів, обсяг реферату – 10 сторінок із титульною сторінкою, планом, основним змістом та списком використаних джерел)

Орієнтовна тематика:

1. Lexikologie als Wissenschaft (Gegenstand, Probleme, Bestandteile).
Лексикологія як наука (предмет, проблеми, основні категорії).
2. Ableitung in der deutschen Sprache. Афіксація у німецькій мові.
3. Der Wortschatz als Gegenstand der Lexikologie. Словниковий мінімум як предмет лексикології.
4. Das Wesen und die Funktionen der Euphemismen. Сутність та функції евфемізмів.
5. Das Wort als Gegenstand der Lexikologie. Слово як предмет лексикології.
6. Hauptwege der Bereicherung des deutschen Wortschatzes. Основні шляхи поповнення словникового запасу.
7. Das Wesen und die Funktionen der Archaismen. Сутність та функції архаїзмів.
8. Wortbildung. Словотворення.
9. Das Wesen und die Funktionen der Metonymie. Сутність та функції метонімії.
10. Entlehnung. Запозичення.
11. Das Wesen und die Funktionen der Metaphern. Сутність та функції метафори.
12. Bedeutungswandel. Зміна значення слова.
13. Das Wesen und die Funktionen der Neologismen. Сутність та функції неологізмів.
14. Paradigmatische Beziehungen in der Lexik. Парадигматичні відношення у лексиці.
15. Das Wesen und die Funktionen der Synonyme. Сутність та функції синонімії.
16. Syntagmatische Beziehungen in der Lexik. Синтагматичні відношення у лексиці.
17. Das Wesen und die Funktionen der Hyperbel und Litotes. Сутність та функції гіпербол та літот.
18. Die Wortbedeutung. Значення слова.
19. Beruflexik. Termini. Професійна лексика. Терміни.
20. Soziale Differenzierung der deutschen Sprache. Соціальна диференціація німецької мови.
21. Das Wesen und die Funktionen der Homonyme. Сутність та функції омонімів.
22. Territoriale Differenzierung der deutschen Sprache. Територіальна диференціація у німецькій мові.
23. Das Wesen und die Funktionen Hypo- Hyperonymie. Сутність та функції гipo- та гиперонімії.
24. Phraseologie in der deutschen Sprache. Фразеологія у німецькій мові.

25. Abkürzung, innere Wortbildung, Übergang einer Wortart in eine andere. Скорочення, внутрішній словотвір. Перехід із однієї частини мови у іншу.
26. Lexikographie: Theoretische Aspekte. Лексикографія: теоретичний аспект.
27. Erweiterung/Verengung, Verbesserung /Verschlechterung der Bedeutung. Розширення, звуження, покращення та погіршення значення слів.
28. Existenzformen der deutschen Gegenwartssprache. Екзистенціальні форми у сучасній німецькій мові.
29. Gruppensprache. Argot. Мови різних соціальних груп – арго.

№ п/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Дотримання плану презентації	1
2.	Мовна правильність оформлення презентації	1
3.	Інформативність викладеного матеріалу	2
4.	Представлення на другому слайді 15 нових слів з перекладом	1
5.	Змістовність, чіткість, мовна правильність усного представлення презентації	2
6.	Використання нової лексики при усному представленні презентації	2
7.	Наявність завдань для аудиторії	2
8.	Наявність ілюстрацій, фото тощо	2
9.	Орфоепічна та орфографічна грамотність	1
10.	Використання в презентації аудіофайлів	1
Разом		15 балів

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання
За планом передбачено написання трьох модульних контрольних робіт, з них:

МК 1. Тестування (25 запитань, кожна правильна відповідь оцінюється у один бал). Зразок тестового завдання:

1. Aus welchem Ursprung ist der Terminus „Lexikologie“
 - a) griechisch
 - b) lateinisch
 - c) deutsch

2. Lexikologie bedeutet buchstäblich die Lehre vom Wort, Wortkunde.
 - a) Ja
 - b) Nein

3. Die Lexikologie als Lehre vom Wortschatz untersucht den Wortschatz als System, und zwar als lexisch-semantisches System, das ein Teilsystem der Sprache bildet.
 - a) Ja
 - b) Nein

4. Zu den Teildisziplinen der Lexikologie gehören:
 - a) Onomasiologie
 - b) Sprachgeschichte
 - c) Linguistik
 - d) Semasiologie
 - e) Phraseologie
 - f) Lexikographie
 - g) Stilistik
 - h) Wortbildungslehre
 - i) Onomastik
 - j) Etymologie
 - k) Phonetik

5. Welche Kategorie ist also eine lexikalische Einheit, die kleinste Haupteinheit der Sprache, die aus der morphologischen Struktur, der Lautform (der phonetischen Form) und der Bedeutung besteht, das heißt die Lautform und die Bedeutung werden im Wort morphologisch organisiert?
 - a) Wort
 - b) Worverbindung
 - c) Wortgruppe
 - d) Satz
 - e) Text

6. Unter welche Wissenschaft versteht man die Fähigkeit eines Wortes, mehrere miteinander verbundene Bedeutungen zu besitzen und dementsprechend verschiedene Gegenstände zu bezeichnen?
 - a) Polysemie
 - b) Homonymie
 - c) Synonymie
 - d) Antonymie

7. Wie nennt man Wörter mit gleichem Lautkörper und verschiedener Bedeutung?
 - a) Polysemie
 - b) Homonyme
 - c) Synonymie
 - d) Antonymie

8. Unter Synonymen werden also sinnverwandte Wörter mit verschiedener lautlicher Form und ähnlicher oder gleicher Bedeutung, die einen und denselben Begriff oder sehr ähnliche Begriffe ausdrücken?
 - a) Ja
 - b) Nein

9. Welche Arten der Synonyme kennen Sie?
 - a) ideographische

- b) stilistische
- c) absolute
- d) dialektische
- e) philosophische
- f) graduierte
- g) konnotative

10. Antonyme sind solche Wörter, die völlig entgegengesetzte Begriffe bezeichnen.

- a) Ja
- b) Nein

11. Unter Bedeutungswandel oder semantischer Derivation versteht man die Veränderung der Bedeutung schon existierender Wörter.

- a) Ja
- b) Nein

12. Metonymie (aus griech. meta – „über“, phero – „trage“) bedeutet eigentlich Übertragung. Ihr liegen Assoziationen nach der Ähnlichkeit zugrunde.

- a) Ja
- b) Nein

13. Unter Metapher wird die Übertragung der Namensbezeichnung von einem Gegenstand auf einen anderen auf Grund eines logischen Verhältnisses zwischen diesen Gegenständen verstanden.

- a) Ja
- b) Nein

14. Unter der Wertsteigerung versteht man solch einen Prozeß, demzufolge das Wort eine neue, erhabene, bessere Bedeutung bekommt

- a) Ja
- b) Nein

15. Euphemismus (aus griech. eu „gut“ und phemi „sprechen“) bedeutet also „gut sprechen“ anstatt die Dinge bei ihrem Namen zu nennen. Die Euphemismen sind verhüllende oder verschönernde Ausdrücke.

- a) Ja
- b) Nein

16. Für die Litotes ist die übertriebene Darstellung verschiedener Merkmale und Eigenschaften der Gegenstände und Vorgänge kennzeichnend.

- a) Ja
- b) Nein

17. Unter Hyperbel versteht man die im Vergleich zu der Wirklichkeit übertriebene Abschwächung der Aussage.

- a) Ja
- b) Nein

18. Die Namensübertragung auf Grund der Beziehung zwischen dem Ganzen und dessen Teil – Synekdoche.

- a) Ja
- b) Nein

19. Unter der Wertsteigerung versteht man solch einen Prozeß, demzufolge das Wort eine neue, erhabene, bessere Bedeutung bekommt.

- a) Ja
- b) Nein

20. Wörter und Wendungen, die im modernen Sprachgebrauch weitgehend von neuen, jüngeren Synonymen ersetzt werden, werden als semantische Historismen bezeichnet.

- a) Ja
- b) Nein

21. Wörter und Wendungen, die Begriffe bezeichnen, welche früheren historischen Epochen angehören und die gebraucht werden, wenn man über diese historischen Epochen spricht, werden als Archaismen bezeichnet.

- a) Ja
- b) Nein

22. Wörter und Wendungen, deren grammatische oder lautliche Form durch ihre eigenen morphologischen und lautlichen Varianten verdrängt sind, werden Formarchaismen oder lautlich-morphologische Archaismen genannt.

- a) Ja
- b) Nein

23. Neologismus – griech. neos „neu“, logos „Wort“ – ist eigentlich jedes zu einem bestimmten Zeitpunkt entstandene neue Wort, welches meistens einen neuen Gegenstand oder eine neue Erscheinung bezeichnet.

- a) Ja
- b) Nein

24. Unter den Neuwörtern werden solche Wörter verstanden, die in der Sprache neu aufgekommen sind. Die meisten der Neuwörter sind Entlehnungen

- a) Ja
- b) Nein

25. Unter Neuprägungen werden solche Wörter verstanden, die aus schon bestehenden Wörtern neu geschaffen wurden.

- a) Ja
- b) Nein

МК.2. Тестування (25 запитань, кожна правильна відповідь оцінюється у один бал). Зразок тестового завдання:

1. Unter der Entlehnung versteht man sowohl den Entlehnungsvorgang, das heißt die Übernahme fremden Sprachgutes, als auch das Resultat dieses Prozesses – das entlehnte Sprachgut selbst

- a) Ja
- b) Nein

2. Welche Arten der Assimilation der entlehnten Wörter existiert man im Deutschen?

- a) phonetische,
- b) morphologische
- c) orthographische
- e) syntaktische

3. Nennen Sie Arten der Entlehnungen!

- a) Deutsche Wörter
- b) Internationalismen
- c) Fremdwörter
- d) Funktionswörter
- e) Stammwörter

4. Es bedeutet erstens den Prozeß der Bildung eines abgeleiteten Wortes und zweitens das Resultat dieses Vorganges, das abgeleitete Wort selbst (Derivatium).

- a) Ableitung
- b) Derivation
- c) Substantivierung

5. Wortbildender Prozeß, durch den zusammengesetzte Wörter geschaffen werden.

- a) Zusammensetzung
- b) Ableitung
- c) Derivation

6. Nennen Sie die Gruppen der Sonderlexik:

- a) Standessprachen
- b) Berufssprachen
- c) Fachsprachen
- d) Minderheitensprachen
- e) Klassensprache

7. Unter dem Fachwortschatz werden fachbezogene Wörter oder Fachwörter (Termini), Professionalismen (Halbtermini) und Fachjargonismen (Berufsjargonismen) verstanden.

- a) Ja
- b) Nein

8. Unter den Termini versteht man Fachausdrücke einer Wissenschaft, einer Kunst, eines technischen Zweiges, der Politik und so weiter.

- a) Ja
- b) Nein

9. Unter gruppenspezifischen Wortschätzen werden Sonderwortschätze verschiedener sozialer Gruppen verstanden.

- a) Ja
- b) Nein

10. Umgangssprache – territorialgebundener Lexik sind mundartliche Varianten. Sie sind landschaftlich eng begrenzt und nur auf mundartlicher Ebene bekannt und geläufig.

- a) Ja
- b) Nein

11. Mundarten bilden territoriale oder landschaftliche Varianten. Sie sind mundartlicher Herkunft, aber unterscheiden sich von der Mundartlexik dadurch, daß sie zum Wortschatz einer anderen Erscheinungsform gehören. Diese Varianten sind landschaftlich gebunden, aber überall bekannt

- a) Ja
- b) Nein

12. Unter dem Terminus „Phraseologie“ versteht man linguistische Disziplin, Zweig der Sprachwissenschaft, die sich mit festen Wortkomplexen beschäftigt, das heißt sich mit der Forschung stehenden Wortverbindungen befaßt; Gesamtheit der festen Wortkomplexe.

- a) Ja
- b) Nein

13. Die stehenden Wortverbindungen zerfällt sich in vier Subklassen: phraseologische Einheiten; festgeprägte Sätze; phraseologische Verbindungen; lexikalische Komplexe.

- a) Ja
- b) Nein

14. Feste Wortkomplexe bestehen aus drei Subklassen: phraseologisierte Verbindungen; modellierte Bildungen; lexikalische Einheiten.

- a) Ja
- b) Nein

15. Verbale Phraseologismen bilden unter anderen Phraseologismen dieser Subklasse die zahlreichste Gruppe und korrelieren sich kategorialsemantisch mit dem Verb.

- a) Ja
- b) Nein

16. Die substantivischen Phraseologismen korrelieren sich kategorial mit Nomina. Ihrer Struktur nach sind sie sehr verschieden.

- a) Ja
- b) Nein

17. Festgeprägte Sätze umfassen die Komplexe mit der syntaktischen Struktur der Sätze oder der prädikativen Verbindungen, deren Bedeutung auf dem Wege der Bedeutungsübertragung oder Bedeutungserweiterung zustande kommt. Sie bilden Satzäquivalente, satzwertige Spracheinheiten. Diese Subklasse besteht aus sprichwörtlichen Satzredensarten und Sprichwörtern.

- a) Ja
- b) Nein

18. Die Lehre von der Wörterbuchschreibung heißt Lexikologie (griech. lexicos – auf das Wort bezogen, grapho – ich schreibe, eigentlich Wortschreibung). Sie arbeitet die Theorie der Zusammenstellung von Wörterbüchern heraus und begründet wissenschaftlich die Wörterbuchtypen.

- a) Ja
- b) Nein

19. Den Gegenstand der Lexikologie bildet die Erforschung des Wortbestandes und seiner Elemente einer Sprache und seiner gesetzmäßigen Veränderungen.

- a) Ja
- b) Nein

20. Sprichwörtliche Satzredensarten - das sind semantische Transformationen des Typs metaphorische und metonymische Bezeichnungsübertragung einschließlich Bedeutungserweiterung; kann wertend, modal (ja, nein, keineswegs), interjektionell (ah, och).

- a) Ja
- b) Nein

21. Sprichwörter (ihre Semantik entsteht nicht durch die Phraseologisierung des Konstituentenbestandes im jeweiligen Sprichwort, sondern stellt die auf bestimmte Situationen bezogenen Verallgemeinerungen der menschlichen Lebenserfahrung dar. Sie gehören zur Folklore.

- a) Ja
- b) Nein

22. Phraseologisierte Verbindungen realisieren ihre semantisch transformierte (übertragene) Bedeutung nur in einer einzigen Verbindung: „ein blinder Passagier“.

- a) Ja
- b) Nein

23. Unter den mündlichen Abkürzungen versteht man solche, die nur als Resultat des technischen Handgriffes entstanden sind und keine lautlichen Varianten bekommen, d.h. sie werden nicht in der abgekürzten Form ausgesprochen, sogar beim Lesen, usw, ua.

- a) Ja
- b) Nein

24. Die Realisierung der Norm nennt man Hochsprache; sie ist also eine aktivierte Schriftsprache mit gewissen landschaftlichen Färbungen. Sie ist die Sprache der kulturellen Funktion, auch Standardsprache genannt.

- a) Ja
- b) Nein

25. Unter den schriftlichen Abkürzungen versteht man solche, die lautlich gestaltet und in der abgekürzten Form ausgesprochen werden: колхоз, профсоюз, вуз. Wenn eine Wortverbindung abgekürzt wird, so bekommt das Kurzwort das grammatische Geschlecht des zu bestimmenden Hauptelementes der ganzen Wortgruppe: die BRD.

- a) Ja
b) Nein

МК.3. Тестовий диктант (співвіднести термін наведеним прикладам). Зразок завдання:

TERMINUS	BEISPIEL
substantivische Homonyme	<i>der Erbe – das Erbe</i>
Zusammenfallende Homonyme	<i>der Kiefer – die Kiefer</i>
Verbale Homonyme	<i>schaffen – schuf – geschaffen</i>
Substantivische Homonyme	<i>die Mutter (мать) – die Mütter (Pl.) die Mutter (заїчка) – die Muttern (Pl.)</i>
Homoformen	<i>der Laut – laut der Morgen – morgen</i>
Homographie	<i>der August (месяц август) August – имя собственное Август</i>
Homophone	<i>das Lied – das Lid</i>
Synonyme	<i>Radio – Rundfunk, Coupe – Abteil Lohn – Gehalt – Gage Bahnsteig – Perron, Ergebnis – Resultat</i>
Antonyme	<i>Liebe – Haß, jeder – keiner, Möglichkeit – Unmöglichkeit</i>
Metapher	<i>Hund „gemeiner Kerl“, Fuchs „listiger Mensch“, Esel „dummer Mensch“, Schwein „schmutziger Kerl“, büffeln, oxsen „strumpfsinnig lernen“; bittere Worte, süßer Ton, trockene Worte, harte Stimme</i>
Methonymie	<i>er ist ein kluger Kopf statt kluger Mensch die ganze Schule anstatt Schüler, die ganze Welt klatschte Beifall</i>
Euphemismus	<i>himmlischer Richter(gott) dichten, phantasieren (lügen) lange Finger haben (stehlen)</i>
Hyperbel	<i>eine Welt von Gedanken, tausend Dank, vor Langeweile sterben</i>
Litotes	<i>zu einer Tasse Tee einladen, zu einem Löffel Suppe einladen; im Augenblick kommen</i>
Archaismen	<i>das Gestade = die Küste, die Minne = die Liebe, das Gewand = das Kleid, die Muhme = die Tante, der Born = die Quelle, das Geziefer = das Ungeziefer</i>
Historismen	<i>Armbrust, Minnisänger, Spieß (копьё, пика), Lanze (копьё, пика), Harnisch (рыцарский панцирь, латы), Kurfürst</i>
Neologismen	<i>Ausländerbeauftragte, Beziehungsstress, Billigjob,</i>

	<i>Doppelpaß, Eineurostück, Erwerbsbiographie, Euroland, Konvergenzkriterium, Müllvermeidung, Nachwendezeit, Trendscout, Vor-Ort-Service und so weiter; Backslash, Bildschirmschoner, browsen, chatten, Electronic Commerce, E-Mail, Hotline, Internetcafe, mailen, Website; Bezahlfernsehen, Blockbuster, Boygroup, Remix, Nachrichtenkanal, Trash, Unterbrecherwerbung; Beachvolleyball, Bodydrill, Cargohose, cruisen, Körperkult, Milleniumsfeier, Push-up-BH</i>
Neuwörter	<i>Trend, file, server, modem, user</i>
Neuprägungen	<i>textbar, Kultfilm, Kulturautor, Kult-Auto, Kultgetränk, Kultbuch, kultig</i>
Neubedeutungen	<i>geschockt, Allergie, allergisch</i>
Römische Entlehnungen	<i>Kopf, Spiegel, Kaiser, Kampf, Markt, Münze, Brief, schreiben, Arzt, Straße, Platz, Mauer, Kerker, Keller, Turm, Ziegel, Wein, Birne, Kirsche, Kohl, Pflanze, Frucht, Kochen, Speise, Butter, Essig, Öl</i>
Entlehnungen des Lateins des Christentums	<i>Kirche, Schule, Kreuz, Orgel, Abt, Mönch, Nonne, Priester, opfern, Engel</i>
französische Entlehnungen	<i>Abenteuer, blond, fehlen, fein, Manier, Lanze, Panzer, Reim, Palast, Preis, turnieren</i>
niederländische Entlehnungen	<i>Süden, Düne, Stoff, Börse, Unkosten, Gilde, Stockfisch</i>
italienische Entlehnungen	<i>Netto, Konto, Brutto, Kasse, Kredit, Bankrott, Muster, Golf, Kompaß, Fregatte, Galeere, Kapitän</i>
slawische Entlehnungen	<i>Peitsche, Petschaft, Haubitze, Pistole, Säbel, Knute, Gurke</i>
arabische Entlehnungen	<i>Alchimie, Algebra, Alkohol, Arsenal, Atlas, Azimut, Balsam, Beduine, Elexier, Emir, Fakir, Gamasche, Gaselle, Giraffe, Harem, Islam, Kaffee, Kamel, Maske, Matratze, Moschee, Rasse, Sirup, Sultan, Watte, Ziffer</i>
persische Entlehnungen	<i>Basar, Benzin, Diwan, Jasmin, Karawane, Paradies, Schach, Schal, Spinat, Teppich, Tiger, Tulpe, Turban</i>
indische Entlehnungen	<i>Aloe, Dschungel, Korral, Nirwana, Panther, Pfau, Pfeffer, Reis, Pyjama, Saphir, Schakal, Smaragd</i>
malaysche Entlehnungen	<i>Atoll, Bambus, Kakadu, Orang-Utan, tabu, tätowieren</i>
chinesische Entlehnungen	<i>Taifun, Tamtam, Tee</i>
afrikanische Entlehnungen	<i>Banane, Baobab, Basalt, Gnu, Gorilla, Schimpanse, Tsetse (Fliege)</i>
amerikanische Entlehnungen	<i>Cojote, Jaguar, Kakao, Kannibale, Kautschuk, Kolibri, Savannen, Schokolade, Tabak, Ananas, Orkan, Totem</i>
australische Entlehnungen	<i>Bumerang, Känguruh</i>
Englische Entlehnungen	<i>Internet, chatten, Handy, Hotline, Homestory, Trendscout, Callcenter, browsen, Callingcard, Electronic Commerce, E-mail, mailen, Newsgroup, Pager, Website, Boygroup, Blockbuster, Mystery, Trash, Bodydrill, cruisen, babysitten</i>
russische Entlehnungen	<i>Samowar, Wodka, Balalaika, Trojka</i>
Purismus	<i>Augenblick statt Moment, Heer – Armee, Verfasser – Autor, Bücherei – Bibliothek, Gesichtskreis – Horizont, Grundstein – Fundament, Nachruf – Nekrolog</i>
Fachwortschätze	<i>Phonem, Morphem, Satz, Präteritum, Umlaut, Semasiologie, Bedeutungswandel, Substantiv, Adjektiv, Verb</i>
Gruppenspezifische Wortschätze	<i>In der Soldatensprache nennt man Maschienengewehr Mußspritze, Stottertante, Tippmamsel, Bomben – Eier, schwere Granate – Koffer, Militärarzt – Knochenschuster, Pflasterschmierer, Aspirinhengst, Karbolstrategie, Beinsäger. In der Schülersprache wird Lehrer „Pauker“ genannt, Mathematik – Mathe, Schule – Penne, vorsagen – spiken</i>

	<i>Direktor – Dires, Gymnasiast – Gymnast und so weiter</i>
Territoriale Schichtung	<i>Sonnabend – Samstag (südd.), Fleischer – Metzger (südd.), Dorf – Dorp (nordd.) So sagt man in Österreich statt des Wortes Schrank – Kasten, Januar – Jänner, Aprikose – Marille, Tomate – Paradeiser, Abitur – Matura, Würstchen – Würstel. In der Schweiz sagt man statt des Wortes Schrank – Kasten, gut – wäg</i>
Verbale Phraseologismen	<i>den Mund halten (молчать), Schwein haben (быть удачливым), einen Affen an jemandem gefressen haben (очень любить кого-то), ins Graß beißen (умереть), Schicht machen (кончить работу), den Laden machen (удачно что-то сделать)</i>
Die substantivischen Phraseologismen	<i>altes Haus (дружице), stilles Wasser (тихоня)</i>
Die adverbialen Phraseologismen	<i>wie zwei Tropfen Wasser „vollkommen gleichen“,essen wie ein Spatz „sehr wenig essen“</i>
„Festgeprägte Sätze“	<i>Das sind zweierlei Stiefel „das sind ganz verschiedene Dinge“; So schnell schießen die Preußen nicht „so schnell geht das nicht“; „man muß Geduld haben“, Alles in Butter „alles ist in bester Ordnung“; Ach, du Schreck!</i>
„Phraseologische Verbindungen“	<i>kalte Miete „Miete ohne Heizungskosten“, blinder Schuß „ungezielter Schuß“, blinder Passagier „ein reiseunberechtigter Passagier“. Dabei ist es unmöglich die Wortstellung zu ändern zum Beispiel: der Passagier ist blind, die Miete ist kalt</i>
Lexikalische Einheiten	<i>die Bundesrepublik Deutschland, der Ferne Osten, die Europäische Union, die Christlich-demokratische Union</i>
Geflügelte Worte (Aphorismen und Zitate)	<i>lakonische Antwort, den Gordischen Knoten lösen (aus dem klassischen Altertum); Perlen vor die Säue werfen; jemandem ein Dorn im Auge sein, seine Hände in Unschuld waschen (aus der Bibel); den Rubikon überschreiten (geschichtlich motiviert); Sturm und Drang (Klinger), der rote Faden (Goethe); Umwertung aller Werte (Keller) (aus Werken von Schriftstellern und Gelehrten)</i>

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Семестровий контроль проводиться у формі екзаменаційного тесту, який складається із 40-ка тестових запитань. Кожна правильна відповідь оцінюється у один бал.

Зразок варіанту екзаменаційного тесту:

1.	Aus welchem Ursprung ist der Terminus „Lexikologie“
a)	griechisch
b)	lateinisch
c)	deutsch
2.	Lexikologie bedeutet buchstäblich die Lehre vom Wort, Wortkunde.
a)	Ja
b)	Nein
3.	Die Lexikologie als Lehre vom Wortschatz untersucht den Wortschatz als System, und zwar als lexisch-semanticisches System, das ein Teilsystem der Sprache bildet.
a)	Ja

b) Nein

4. Zu den Teildisziplinen der Lexikologie gehören:

- a) Onomasiologie
- b) Sprachgeschichte
- c) Linguistik
- d) Semasiologie
- e) Phraseologie
- f) Lexikographie
- g) Stilistik
- h) Wortbildungslehre
- i) Onomastik
- j) Etymologie
- k) Phonetik

5. Welche Kategorie ist also eine lexikalische Einheit, die kleinste Haupteinheit der Sprache, die aus der morphologischen Struktur, der Lautform (der phonetischen Form) und der Bedeutung besteht, das heißt die Lautform und die Bedeutung werden im Wort morphologisch organisiert?

- a) Wort
- b) Worverbidung
- c) Wortgruppe
- d) Satz
- e) Text

6. Unter welche Wissenschaft versteht man die Fähigkeit eines Wortes, mehrere miteinander verbundene Bedeutungen zu besitzen und dementsprechend verschiedene Gegenstände zu bezeichnen?

- a) Polysemie
- b) Homonymie
- c) Synonymie
- d) Antonymie

7. Wie nennt man Wörter mit gleichem Lautkörper und verschiedener Bedeutung?

- a) Polysemie
- b) Homonyme
- c) Synonymie
- d) Antonymie

8. Unter Synonymen werden also sinnverwandte Wörter mit verschiedener lautlicher Form und ähnlicher oder gleicher Bedeutung, die einen und denselben Begriff oder sehr ähnliche Begriffe ausdrücken?

- a) Ja
- b) Nein

9. Welche Arten der Synonyme kennen Sie?

- a) ideographische
- b) stilistische
- c) absolute
- d) dialektische
- e) philosophische
- f) graduierte
- g) konnotative

10. Antonyme sind solche Wörter, die völlig entgegengesetzte Begriffe bezeichnen.

- a) Ja
- b) Nein

11. Unter Bedeutungswandel oder semantischer Derivation versteht man die Veränderung der Bedeutung schon existierender Wörter.

- a) Ja
- b) Nein

12. Metonymie (aus griech. meta – „über“, phero – „trage“) bedeutet eigentlich Übertragung. Ihr liegen Assoziationen nach der Ähnlichkeit zugrunde.

- a) Ja

b) Nein

13. Unter Metapher wird die Übertragung der Namensbezeichnung von einem Gegenstand auf einen anderen auf Grund eines logischen Verhältnisses zwischen diesen Gegenständen verstanden.

a) Ja

b) Nein

14. Unter der Wertsteigerung versteht man solch einen Prozeß, demzufolge das Wort eine neue, erhabene, bessere Bedeutung bekommt

a) Ja

b) Nein

15. Euphemismus (aus griech. eu „gut“ und phemi „sprechen“) bedeutet also „gut sprechen“ anstatt die Dinge bei ihrem Namen zu nennen. Die Euphemismen sind verhüllende oder verschönernde Ausdrücke.

a) Ja

b) Nein

16. Für die Litotes ist die übertriebene Darstellung verschiedener Merkmale und Eigenschaften der Gegenstände und Vorgänge kennzeichnend.

a) Ja

b) Nein

17. Unter Hyperbel versteht man die im Vergleich zu der Wirklichkeit übertriebene Abschwächung der Aussage.

a) Ja

b) Nein

18. Die Namensübertragung auf Grund der Beziehung zwischen dem Ganzen und dessen Teil – Synekdoche.

a) Ja

b) Nein

19. Unter der Wertsteigerung versteht man solch einen Prozeß, demzufolge das Wort eine neue, erhabene, bessere Bedeutung bekommt.

a) Ja

b) Nein

20. Wörter und Wendungen, die im modernen Sprachgebrauch weitgehend von neuen, jüngeren Synonymen ersetzt werden, werden als semantische Historismen bezeichnet.

a) Ja

b) Nein

21. Wörter und Wendungen, die Begriffe bezeichnen, welche früheren historischen Epochen angehören und die gebraucht werden, wenn man über diese historischen Epochen spricht, werden als Archaismen bezeichnet.

a) Ja

b) Nein

22. Wörter und Wendungen, deren grammatische oder lautliche Form durch ihre eigenen morphologischen und lautlichen Varianten verdrängt sind, werden Formarchaismen oder lautlich-morphologische Archaismen genannt.

a) Ja

b) Nein

23. Neologismus – griech. neos „neu“, logos „Wort“ – ist eigentlich jedes zu einem bestimmten Zeitpunkt entstandene neue Wort, welches meistens einen neuen Gegenstand oder eine neue Erscheinung bezeichnet.

a) Ja

b) Nein

24. Unter den Neuwörtern werden solche Wörter verstanden, die in der Sprache neu aufgekomen sind. Die meisten der Neuwörter sind Entlehnungen

a) Ja

b) Nein

25. Unter Neuprägungen werden solche Wörter verstanden, die aus schon bestehenden Wörtern neu geschaffen wurden.

- a) Ja
- b) Nein

26. Unter der Entlehnung versteht man sowohl den Entlehnungsvorgang, das heißt die Übernahme fremden Sprachgutes, als auch das Resultat dieses Prozesses – das entlehnte Sprachgut selbst

- a) Ja
- b) Nein

27. Welche Arten der Assimilation der entlehnten Wörter existiert man im Deutschen?

- a) phonetische,
- b) morphologische
- c) orthographische
- e) syntaktische

28. Nennen Sie Arten der Entlehnungen!

- a) Deutsche Wörter
- b) Internationalismen
- c) Fremdwörter
- d) Funktionswörter
- e) Stammwörter

29. Es bedeutet erstens den Prozeß der Bildung eines abgeleiteten Wortes und zweitens das Resultat dieses Vorganges, das abgeleitete Wort selbst (Derivatium).

- a) Ableitung
- b) Derivation
- c) Substantivierung

30. Wortbildender Prozeß, durch den zusammengesetzte Wörter geschaffen werden.

- a) Zusammensetzung
- b) Ableitung
- c) Derivation

31. Nennen Sie die Gruppen der Sonderlexik:

- a) Standessprachen
- b) Berufssprachen
- c) Fachsprachen
- d) Minderheitensprachen
- e) Klassensprache

32. Unter dem Fachwortschatz werden fachbezogene Wörter oder Fachwörter (Termini), Professionalismen (Halbtermini) und Fachjargonismen (Berufsjargonismen) verstanden.

- a) Ja
- b) Nein

33. Unter den Termini versteht man Fachausdrücke einer Wissenschaft, einer Kunst, eines technischen Zweiges, der Politik und so weiter.

- a) Ja
- b) Nein

34. Unter gruppenspezifischen Wortschatzen werden Sonderwortschätze verschiedener sozialer Gruppen verstanden.

- a) Ja
- b) Nein

35. Umgangssprache – territorialgebundener Lexik sind mundartliche Varianten. Sie sind landschaftlich eng begrenzt und nur auf mundartlicher Ebene bekannt und geläufig.

- a) Ja
- b) Nein

36. Mundarten bilden territoriale oder landschaftliche Varianten. Sie sind mundartlicher Herkunft, aber unterscheiden sich von der Mundartlexik dadurch, daß sie zum Wortschatz einer anderen Erscheinungsform gehören. Diese Varianten sind landschaftlich gebunden, aber überall bekannt

- a) Ja
- b) Nein

37. Unter dem Terminus „Phraseologie“ versteht man linguistische Disziplin, Zweig der Sprachwissenschaft, die sich mit festen Wortkomplexen beschäftigt, das heißt sich mit der Forschung stehenden Wortverbindungen befaßt; Gesamtheit der festen Wortkomplexe.

- a) Ja
- b) Nein

38. Die stehenden Wortverbindungen zerfällt sich in vier Subklassen:phraseologische Einheiten; festgeprägte Sätze; phraseologische Verbindungen; lexikalische Komplexe.

- a) Ja
- b) Nein

39.Feste Wortkomplexe bestehen aus drei Subklassen: phraseologisierte Verbindungen; modellierte Bildungen; lexikalische Einheiten.

- a) Ja
- b) Nein

40. Verbale Phraseologismen bilden unter anderen Phraseologismen dieser Subklasse die zahlreichste Gruppe und korrelieren sich kategorialsemantisch mit dem Verb.

- a) Ja
- b) Nein

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю:

1. Lexikologie als Wissenschaft.
2. Grundsätzliches zum Wort als sprachliches Zeichen.
3. Wortdefinition.
4. Funktionen des Wortes.
5. Wesensmerkmale des Wortes.
6. Arten der Wörter.
7. Bedeutung des Wortes. Allgemeines.
8. Die Motiviertheit der Wortbedeutung.
9. Typen der Wortbedeutung.
10. Sem- oder Komponentenanalyse der Wortbedeutung.
11. Polysemie und Homonymie.
12. Paradigmatische Beziehungen im lexisch-semantischen System.
13. Bedeutungsähnlichkeit/Bedeutungsgleichheit.
14. Bedeutungsgegensatz.
15. Bedeutungsüberordnung und –unterordnung. Semantische Felder.
16. Syntagmatische Bedeutungsbeziehungen der lexikalischen Einheiten.
17. Ursachen des Bedeutungswandels.
18. Die Arten des Bedeutungswandels.
19. Bedeutungserweiterung und Bedeutungsverengung.
20. Metaphorische Übertragung der Namensbezeichnung.
21. Metonymie.
22. Wertsteigerung und Wertminderung der Bedeutung.
23. Euphemismus.
24. Übertragung der Wortbedeutung (Hyperbel). Litotes.
25. Semantische Archaismen.
26. Historismen. Formarchaismen. Bedeutungsarchaismen.

27. Neologismen.
28. Art und Form der Entlehnung.
29. Assimilation der entlehnten Wörter.
30. Linguistische Ursachen der Entlehnung.
31. Sozial-historische Ursachen der Entlehnung.
32. Klassifikation der entlehnten Wörter.
33. Purismus.
34. Grundbegriffe der Wortbildung.
35. Ableitung (Derivation).
36. Suffigierung.
37. Präfigierung.
38. Präfixal-suffixale Ableitung.
39. Affixlose Ableitung (implizite Ableitung).
40. Zusammensetzung (Komposita). Determinative Komposita.
41. Nichtdeterminative Komposita. Zusammenrückungen.Zusammenbildungen.
42. Abkürzungen.
43. WBK mit Halbaffixen und frequenten Komponenten.
44. Wortbildungskonstruktionen als Okkasionalismen.
45. Die soziale und territoriale Stratifikation des deutschen Wortschatzes. Allgemeines.
46. Soziale Stratifikation.
47. Fachwortschätze.
48. Gruppenspezifische Wortschätze.
49. Territoriale Schichtung des deutschen Wortschatzes.
50. Phraseologie. Allgemeines.
51. Klassifikation von stehenden Wortverbindungen.
52. Phraseologismen. Subklasse „phraseologische Einheiten“.
53. Subklasse „Festgeprägte Sätze“. Subklasse „Phraseologische Verbindungen“.
54. Feste Wortkomplexe nicht phraseologischen Typs: Phraseologisierte Verbindungen.
55. Modellerte Bildungen: Feste analytische Verbalbildungen.
56. Typisierte grammatisch-stilistische Konstruktionen.
57. Lexikalische Einheiten. Geflügelte Worte (Aphorismen und Zitate)
58. Phraseologische Synonymie.
59. Lexikographie, Allgemeines. Grundbegriffe der Lexikographie.
60. Typologie der Wörterbücher.
61. Wörterbücher.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100-90
Дуже добре	82-89
Добре	75-81

Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

7. Навчально-методична картка дисципліни

(див.додаток 1)

8. Рекомендовані джерела

Основна (базова)

1. Гусєва А.Є., Ольшанский О.Г. Лексикологія. Сучасна німецька мова. Москва: Академія, 2005. – 416 с.
2. Лексикологія німецького мови: Учебно-методическое пособіє / Сост. С.М.Хантими́ров. – Уфа: Изд-во БГПУ, 2002. – 34с.
3. Огуй О.Д. Лексикологія німецької мови. Lexikologie der deutschen Sprache: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Вінниця: Нова книга, 2003. – 416 с.
4. Ролік А.В. Лексикологія сучасної німецької мови. – Вид. 2-е, випр. I доп. – Ніжин: НДПУ ім. М.Гоголя, 2003. – 154 с.

Додаткова

1. Солдато́ва С. М., Ковбасюк Л. А., Романова Н. В., Хмельковська С. В., Богдан А. М., Хаустович М. В., Гоштанар І. В., Діденко Н. В., Ізмайлова О. А., Ординська О. О. Навчальний посібник з німецької мови для студентів спеціальності «ПМСО. Мова та література (німецька)» екстернатної форми навчання. – Херсон: Видавництво ХДУ, 2008. – 188 с.
2. Солодилова І.А. Лексикологія німецького мови: Учебное пособіє для студентів III курсу - Оренбург: ГОУ ОГУ, 2004. – 114с.
3. Lexikologie der deutschen Sprache (Deutsch als zweites Fach) Vorkurskurs: L.P.Witališ, V.W.Maksymčuk, W.T.Sulym Nationale Iwan-Franko-Universität Lwiw, Lehrstuhl für Deutsche Philologie, Lwiw – 2005.